

แอลกอฮอล์ อุปสรรคของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตอนที่ 3

เขียนโดย ดร.นพ.มุขัมหมัดฟาห์มี ตาเลส

ตอนที่แล้วได้เขียนถึงผลกระทบของแอลกอฮอล์ต่อมิติด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ 3 ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตอนนี้จะเป็นผลของแอลกอฮอล์ต่อเป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ และ เป้าหมายที่ 6 การมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาล ทั้งสามเป้าหมายถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการสร้างอนาคตของโลก แอลกอฮอล์เข้าไปหยุดยั้งการพัฒนาโลกในสามประเด็นนี้ อย่างไรก็ตาม ลองอ่านกันดูครับ

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดของเป้าหมายคือ “ภายในปี 2030 เด็กในโลกจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ มีความเสมอภาค ไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลิตผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตรงประเด็น” การนำพาโลกให้ไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นต้องทำให้สิ่งแวดล้อมของเด็กนั้นเหมาะสม เพราะการศึกษาที่ดีไม่ใช่หน้าที่ของโรงเรียน หรือ ระบบการศึกษาเท่านั้น ยังรวมไปถึงผู้ปกครอง และ ชุมชนด้วย ในขณะที่คนในโลกตั้งเป้าที่จะยกระดับการศึกษา แอลกอฮอล์ก็ทำลายองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาของเด็กในเวลาเดียวกันด้วย ครอบครัวจำนวนมากที่รับผลกระทบจากแอลกอฮอล์ และผลกระทบเหล่านั้นส่งตรงถึงตัวเด็ก มีเด็ก ๆ จากหลายครอบครัวทั่วโลกที่ถูกพ่อแม่ละเลยในการแสวงหาคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ลูกเนื่องจากประสบปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์ พ่อแม่จำนวนมากเสียเงินในการใช้จ่ายกับแอลกอฮอล์ซึ่งทำให้เกิดปัญหาหนี้สินหรือแม้กระทั่งสูญเสียงานประจำที่เป็นแหล่งที่มาหลักของรายได้ และหากครอบครัวใดที่มีผู้ปกครองติดเหล้าด้วย จะยิ่งเพิ่มปัญหาอีกหลายอย่างทั้งปัญหาสุขภาพของกำลังหลักในครอบครัว ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาการละเมิดทางเพศในครอบครัว ซึ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาที่เด็กในครอบครัวเหล่านั้นจะได้รับ

จากการสำรวจครัวเรือนในประเทศไทย พบว่าเด็กไทยกว่าร้อยละ 10.7 อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงไม่เหมาะสมต่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากการตีแผ่แอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว สิ่งที่เกิดเหล่านี้ได้รับจากครอบครัวคือ การประจบความรุนแรงโดยตรง หรือ ครอบครัวมีเงินไม่พอใช้สำหรับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก เนื่องจากเอาไปใช้ในการตีแผ่แอลกอฮอล์ ทั้งหมดนี้คงพอจะทำให้เห็นภาพว่าแอลกอฮอล์ได้แย่งชิงทรัพยากรของครอบครัวที่ควรจะใช้เพื่อการศึกษาลูก และ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการศึกษาของอนาคตของโลกอย่างไรบ้าง

เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ ภายในปี 2030 “จะต้องเกิดความเท่าเทียมทางเพศ เน้นไปที่การเสริมพลังของสตรีและเด็กหญิงทุกคน ขจัดการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบที่มีต่อสตรี และ เด็กผู้หญิงให้หมดไป ในทุกพื้นที่ ขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อสตรี และ เด็กผู้หญิงทั้งในโลกส่วนตัว และ พื้นที่สาธารณะให้หมดไป รวมถึงการค้ามนุษย์ การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ และ ด้านอื่น ๆ” นี่คือนโยบายโดยย่อของเป้าหมายนี้

เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมพอดีว่าวันที่ 8 มีนาคมนี้เป็นวันสตรีสากล ซึ่งเป็นวันสำคัญที่เกิดขึ้นจากการเรียกร้องสิทธิของสตรี โดยเริ่มต้นจากการเรียกร้องสิทธิในด้านการทำงาน และ อัตราค่าแรง ที่ขอให้เท่าเทียมกับผู้ชาย เมื่อสตรีรวมตัวกันเป็นพลัง ก็พบว่าบทบาทของสตรีเพศในสังคมหลายสังคมนั้นไม่ได้รับความเป็นธรรมหลายเรื่อง จึงนำมาซึ่งขบวนการเรียกร้องสิทธิสตรี ซึ่งเป็นความชอบธรรมขั้นพื้นฐานของการเป็นมนุษย์ อุตสาหกรรมแอลกอฮอล์เป็นตัวอย่างหนึ่งของอุตสาหกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเท่าเทียมทางเพศ การใช้ “ความเป็นผู้หญิง” ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ธุรกิจนี้ดำเนินมาต่อเนื่องหลายสิบปี เนื่องจากเพศชายยังคงเป็นผู้บริโภคหลักของสินค้ากลุ่มนี้ การจูงใจเพศชายด้วย “ความเป็นหญิง” เช่น เรือนร่างและใบหน้าของผู้หญิง น้ำเสียง อากัปกริยา และ สัญลักษณ์ทางอื่น ๆ เป็นการกระตุ้นการตลาดที่ทำให้เพศชายรู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ในเพศตนได้มากยิ่งขึ้น (Masculinity) เนื้อหาโฆษณาที่ใช้ผู้หญิง ของอุตสาหกรรมนี้ถือเป็นการลดคุณค่าของผู้หญิง ใช้ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ นอกจากการทำ การประชาสัมพันธ์ผ่านโฆษณาแล้ว ในการขายปลีกของเครื่องดื่มหลายยี่ห้อ ต้องใช้ “ความเป็นเพศหญิง” เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการขาย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเช่น ลานเบียร์ หรือ ร้านเบียร์ ที่ต้องใช้ สาวเชียร์เบียร์ ในการเพิ่มยอดขาย บทบาทหน้าที่ของสาวเชียร์เบียร์นอกจากต้องแต่งกายล่อแหลม ยังต้องใช้ส่งเสริมการขายด้วยการใช้ “กริยาทางเพศ” ที่เชิญชวนผู้ซื้อที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งทำให้เพิ่มความเสี่ยงของการถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การถูกลวนลาม การถูกข่มขืน และเมื่อเกิดความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นกับเพศหญิงที่ให้บริการในธุรกิจขายแอลกอฮอล์เหล่านี้ ก็ยังไม่พบว่าบริษัทผู้ผลิตจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบความเสียหายกับ คักดีศรี สวัสดิภาพทางร่างกาย ชีวิต และ ทรัพย์สินของผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศจากนักดื่มเลย ซึ่งเป็นการย้ำเตือนประชาชนว่า ธุรกิจแอลกอฮอล์นั้นส่งเสริมการขายอย่างไม่รับผิดชอบต่อสังคม และ ส่งเสริมการขายที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเท่าเทียมทางเพศ

นอกจากนั้นแล้ว แอลกอฮอล์ยังเป็นสาเหตุสำคัญของการทารุณกรรมในครอบครัว ซึ่งแน่นอนว่าเหยื่อที่ถูกทารุณหลัก คือ ผู้หญิง มีตัวเลขที่น่าตกใจเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้หญิงเป็นเหยื่อ จากการสำรวจที่ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ และ สหรัฐอเมริกา พบว่าแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุสำคัญของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากถึง 50, 65 และ 55 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ แค่สองประเด็นนี้ก็ยากมากแล้วที่จะทำให้โลกบรรลุเป้าหมายแห่งความยั่งยืน หากยังให้อิสระแก่ธุรกิจแอลกอฮอล์ในการทำการตลาด แม้ว่าเพศหญิงจะไม่ได้เป็นผู้บริโภคหลักที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดื่มแอลกอฮอล์ แต่ผู้หญิงคือเพศที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมอุตสาหกรรม และ เป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากภัยแอลกอฮอล์มือสองมากที่สุด

เป้าหมายที่ 6 การมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาล ภายในปี 2030 โลกจะต้องมีสุขาภิบาลสำหรับทุกคนอย่างยั่งยืน ทุกคนต้องเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัย และ หามาใช้ได้อย่างเสมอภาค และทั่วถึง ประชาคมโลกจะมีการใช้น้ำจืดอย่างมีประสิทธิภาพในทุกภาคส่วน มีการสูบและเก็บน้ำจืดได้อย่างยั่งยืนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และประชากรที่ทุกข์ทรมานจากการขาดแคลนน้ำมีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด

อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่นอกจากจะใช้น้ำจืดจำนวนมากในกระบวนการผลิตแล้วยังยังสร้างผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย ในการผลิตเบียร์ 1 กระบอง (500 มล.) ต้องใช้น้ำประมาณ 148 ลิตรในการผลิต และ ไวน์ 1 แก้ว (125 มล.) ต้องใช้น้ำในปริมาณ 110 ลิตร ซึ่งเมื่อเทียบต่อผลผลิตที่ได้ไวน์ใช้น้ำจืดมากกว่าเบียร์เสียอีก กระบวนการผลิตเบียร์ในประเทศไทยอาจไม่มีผลกระทบต่อภาวะความมั่นคงของน้ำจืดมากนัก เนื่องจากประเทศไทยไม่มีปัญหาความขาดแคลนน้ำหนักเท่าหลายพื้นที่ในโลก แต่หากพิจารณาถึงพื้นที่ขาดแคลนน้ำในโลกอย่างทางตอนเหนือและตะวันตกของทวีปแอฟริกา ซึ่งประมาณการว่าประชากรในพื้นที่มากกว่า ร้อยละ 40 ที่ยังคงขาดแคลนแหล่งน้ำจืดสะอาดให้ใช้อย่างเพียงพอ แต่กระนั้นก็ในพื้นที่นั้นก็ยังคงมีอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ เช่น บริษัท Nile Breweries ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันดับ 2 ของโลก อย่าง SABMiller มีโรงงานผลิตตั้งอยู่ที่ปลายน้ำของแม่น้ำไนล์ บริเวณเมือง Jinja ประเทศ Uganda นอกจากนั้นในประเทศ Kenya บริษัทยักษ์ใหญ่อันดับหนึ่งของโลกในอุตสาหกรรมนี้อย่าง Diageo ได้ตั้งบริษัทลูกชื่อ East African Breweries ซึ่งโรงงานผลิตตั้งอยู่บริเวณอู่น้ำของแม่น้ำ Ruaraka ซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักของคนในพื้นที่ เราเห็นได้ชัดว่าอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ข้ามชาติที่มีเงินมหาศาลสามารถกว้านซื้อที่ดินใกล้แหล่งน้ำในประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาเพื่อทำการผลิตสินค้า โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการผลิตน้ำเสียจากอุตสาหกรรม และ แย่งชิงแหล่งน้ำของผู้คนในพื้นที่ การมีอยู่ของอุตสาหกรรมแอลกอฮอล์จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการบรรลุถึงเป้าหมายแห่งความยั่งยืนที่จะทำให้คนทั่วโลกเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ